

**LIETUVOS RESPUBLIKOS MEDIACIJOS ĮSTATYMO NR. X-1702 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 17, 21, 22, 23, 26, 28, 29 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 3¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA**

Nr.	Institucijos pavadinimas (rašto data ir Nr.)	Pasiūlymai ir pastabos	Įvertinimas
1.	Lietuvos notarų rūmų 2023-11-03 raštas Nr. S-532	<p>Dėl Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo Nr. X-1702 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 21, 22, 23, 26, 28, 29 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 3¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) 1 ir 2 straipsnių. <...> Sutiktina, kad Lietuvos mediatorių rūmai (toliau – LMR) galėtų būti mediatorių savivaldą įgyvendinanti institucija, tačiau privalomos narystės reikalavimas yra perteklinis ir nesuderinamas su kitų teisinių profesijų veiklą reguliuojančiais teisės aktais. Dalis mediatorių yra asmenys, besiverčiantys kita profesine veikla, pvz., advokatai, notariai, teisininkai ir pan., t. y. mediacija jie užsiima papildomai, todėl neaišku, kaip būtų suderinama dviguba privaloma narystė profesinėse asociacijose, pvz., kaip privalomos narystės LMR reikalavimas būtų suderinimas su Lietuvos Respublikos notariato įstatymo 20 straipsniu, kuriame nustatyti notaro veiklos apribojimai. Pagal LMR įstatus asmuo prieš tapdamas LMR nariu turi sumokėti stojimo mokestį, o vėliau mokėti metinį narystės mokestį, taigi privalomas narystės mediatoriams reikalavimas sukurtų ir papildomą finansinę naštą mediatoriams, o tai neprisidėtų prie mediacijos skatinimo.</p> <p>Įstatymo projektu taip pat siūloma nustatyti, kad mediatoriaus narystė LMR gali būti sustabdyta LMR įstatuose nustatyta tvarka. <...> Įstatymų leidėjui visgi nusprendus nustatyti privalomą mediatorių narystę LMR, narystės sustabdymo ir pasibaigimo pagrindai turėtų būti</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Akcentuotina, kad profesinė savivalda pasižymi tam tikrais privalumais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • savivaldos atveju daugelis reguliavimo taikymo veiklų perkeliama profesinės savivaldos institucijoms, kas leidžia valstybei sutaupyti lėšų; • veikiančias profesinės savivaldos institucijas visuomenė dažnai laiko kokybiškų paslaugų garantija, sudaromos sąlygos labiau pasitikėti atitinkamos profesijos atstovais; • savivaldos atveju būtent atitinkamos profesijos atstovai įgyja daugiau autonomiškumo ir kt. <p>Privalomos narystės profesinėje asociacijoje pavyzdžių yra nemažai, t. y. kitų profesijų atstovai – notariai, antstoliai, advokatai, architektai, kt., gali vykdyti savo profesinę veiklą tik priklausydami asociacijai, įsteigta siekiant įgyvendinti jų profesinę savivaldą. Mediatorių visuotinės narystės LMR įtvirtinimas neabejotinai prisidės prie dar kokybiškesnių mediacijos paslaugų teikimo, taip pat bus galima efektyviau spręsti su mediatorių veikla susijusius klausimus (pvz., mediatorių kvalifikacijos kėlimo organizavimas ir priežiūra, kt.), bus sustiprintas visų mediatorių veiklos koordinavimas, sąžiningas pareigų kontroliavimas ir pan. Taigi visuotinės mediatorių narystės LMR įtvirtinimas leistų tinkamai ir kokybiškai įgyvendinti mediatorių veiklos koordinavimą ir rūpintis kitais profesinei savivaldai svarbiais klausimais. Pažymėtina, kad LMR pagal Įstatymo projekto tikslus ir apibrėžtus uždavinius turėtų rūpintis mediatorių veiklos</p>

		<p>siejami su mediatoriaus išbraukimo iš mediatorių sąrašo ir laikino mediatoriaus veiklos sustabdymo pagrindais.</p>	<p>kokybės užtikrinimu, taip pat kvalifikacijos tobulinimu, kt. Tačiau daugumai mediatorių, įrašytų į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, nesant LMR nariais, būtų susidariusi tokia situacija, apie kurios netikslingumą yra pabrėžęs ir Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas¹, t. y. kai tam tikra profesija besiverčiantys asmenys yra „šalia“ minėtos profesinės savivaldos sistemos ir neprisideda prie jos veikimo.</p> <p>Notariato įstatymo 20 straipsnyje, be kita ko, nurodyta, kad notaras dalyvauja notarų savivaldos ir kitų renkamų institucijų veikloje. Kitų renkamų institucijų veikloje notaras gali dalyvauti ne ilgiau kaip penkerius metus. Notaras, eidamas savo pareigas, kartu gali eiti renkamas pareigas notarų savivaldos institucijose. Jeigu notaras eina renkamas pareigas kitose institucijose, jo įgaliojimai turi būti sustabdomi šio įstatymo 22¹ straipsnyje nustatyta tvarka. Taigi pastaroji nuostata nedraudžia notarams kartu būti tiek Lietuvos notarų rūmų, tiek LMR nariu. Notarų narystė LMR neturėtų pažeisti notarų nepriklausomumo, nes LMR veiklos sritis neapimtų jokių notarų, kaip valstybės įgaliotų asmenų, atliekamų funkcijų. Jeigu notaras, būdamas LMR nariu, savo noru būtų išrinktas į kurį nors LMR valdymo organą, pagal Notariato įstatymo 20 straipsnį turėtų būti sustabdomi jo įgaliojimai, taigi įvertinę tai, notarami patys ir galėtų apsispręsti, ar kandidatuoti į LMR valdymo organų narius, ar toliau tęsti pagrindinę savo veiklą. Be to, ir kitų profesijų atstovų (pvz., advokatų, antstolių) veiklą reglamentuojantys įstatymai nedraudžia pastarųjų profesijų atstovams būti ir LMR nariais, t. y. šiuo metu tarp LMR narių yra advokatų, notarų.</p> <p>Be to, savaime suprantama, kad atitinkama profesija besiverčiantys asmenys negali neturėti tam tikrų pareigų, susijusių su minėtos savivaldos sistemos veikimo</p>
--	--	---	---

¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. sausio 7 d. nutarimas.

			<p>užtikrinimu. Taigi asmenys, besiverčiantys tam tikra profesija ir priklausantys tam tikrai asociacijai, užtikrinančiai šios profesijos savivaldą, negali neturėti pareigų, susijusių su atitinkamos asociacijos išlaikymu. Mediatoriaus veiklos vykdymas yra asmens laisvas apsisprendimas vykdyti šią veiklą, o tai reiškia, kad asmuo, nusprendamas užsiimti mediatoriaus veikla, turi prisiimti ir šiai profesijai keliamus reikalavimus. Narystės mokesčio tam tikrai asociacijai mokėjimas yra susijęs su savivaldos sistemos veikimo užtikrinimu, bet nesusijęs su vykdomos profesinės veiklos (ne)skatinimu.</p> <p>Mediacijos įstatyme aiškiai įtvirtinti mediatoriaus išbraukimo iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo pagrindai ir laikino mediatoriaus veiklos sustabdymo pagrindai (baigtinis sąrašas). Šie pagrindai negalės būti keičiami jokiais poįstatyminiais teisės aktais ar LMR įstatais. Taip pat Įstatymo projekte aiškiau išdėstyta nuostata, kad kiekvienas mediatorius, įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, išskyrus mediatorius, kurie yra teisėjai, yra LMR narys. Papildytas Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, dar aiškiau atskleidžiant mediatoriaus buvimo Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė ir narystės LMR koreliaciją.</p>
2.		<p>Dėl Įstatymo projekto 7 straipsnio. <...> Pažymėtina, kad siūlomi teisinio reguliavimo pakeitimai negali būti laikomi tobulinančiais mediacijos mokymo sistemą ir skatinančiais mediatoriui tobulėti, nes mokymo sistemos pagrindas yra jos turinys, o ne privalomų išklausyti valandų skaičius. Todėl, pirmiausia, turėtų būti užtikrinta, kad mediatoriai turės galimybę išklausyti kokybiško turinio mokymus. Atitinkamai prieš nustatant didesnę privalomų išklausyti akademinių valandų skaičių, turėtų būti atliktas tyrimas dėl rinkoje siūlomų mediacijos mokymų turinio, kokybės ir kainos. Rengiant teisės aktų pakeitimus taip pat nebuvo</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Kaip jau nurodyta Įstatymo projekto aiškinamajame rašte, kvalifikacijos tobulinimo valandų skaičiaus padidinimas dar labiau skatins mediatorius tobulėti, atnaujinti turimas žinias bei įgyti naujų ir (ar) specifinių žinių, būtinų skirtingoms ginčų kategorijoms medijuoti, kurios padėtų kuo kokybiškiau ir profesionaliau suteikti mediacijos paslaugą. Mediatoriai turės dažniau kelti savo kvalifikaciją, o tai neabejotinai stiprins jų kompetencijas. Mediatorius rinkdamasis mokymus turi pats įvertinti pasirenkamų mokymų turinį ir reikalingumą.</p>

		įvertinta papildoma finansinė našta mediatoriams, t. y. kiek papildomai mediatoriams kainuos įpareigojimas išklausti siekiamų nustatyti skaičių akademinių valandų.	Kartu su Įstatymo projektu yra pateikta Teisės aktu sukeltų arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita, kurioje finansinė išraiška yra įvertintas įpareigojimas mediatoriams išklausti siekiamų nustatyti kvalifikacijos tobulinimo akademinių valandų skaičių. Be to, kvalifikacijos kėlimas galimas ne tik mokamuose mokymuose, bet ir nemokamose konferencijose, publikuojant straipsnius, vykdant pedagoginę veiklą ir kt. Taip pat paminėtina, kad priėmus Įstatymo projektą LMR organizuotų ir įgyvendintų mediatorių kvalifikacijos tobulinimą, taigi LMR taip pat prisidėtų siūlydami mediatoriams kokybišką mokymų turinį.
3.	Lietuvos antstolių rūmų 2023-11-03 raštas Nr. S-2814-2588	Įvertinus paskutinių trijų metų duomenis, stebima tendencija, jog didėja bendravimo su vaikais tvarkos priverstinio vykdymo atvejų. Atsižvelgiant į tai, siūlytume apsvarstyti galimybę ir vykdymo procese, konkrečiai, vykdomosiose bylose dėl bendravimo su vaiku tvarkos vykdymo bei priverstinio vaiko perdavimo, įtvirtinti privalomąją mediaciją, skiriant finansavimą iš valstybės biudžeto. Vykdamas sprendimus dėl bendravimo su vaiku tvarkos, pastebima daug manipuliavimo vaikais atvejų, vieno iš tėvų bandymo nuteikinti vaiką prieš kitą, reikalavimų skirti baudą dėl galimai nevykdomos teismo sprendimu nustatytos su vaiku bendravimo tvarkos ir pan. Papildomai pažymėtina, kad tokio pobūdžio vykdomųjų bylų vykdymas pasireiškia tam tikra specifika, kadangi tinkamas teismo sprendimo vykdymas priklauso nuo vykdomosios bylos šalių tarpusavio sutarimo ir bendradarbiavimo, įskaitant ir bendradarbiavimą su vykdomąją bylą vykdančiu antstoliu, didesnę konfliktų kilimo rizikos tikimybę bei kitų objektyvių aplinkybių. Taip pat, šie ginčai neatsiejamai turi įtakos ir vaikų psichologinei būsenai dėl nuolat konfliktuojančių tėvų.	Neatsižvelgta. Ir dabar Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 595 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad vykdymo proceso metu išieškotojas ir skolininkas turi teisę sudaryti taikos sutartį, taigi, prieš tai savanoriškai gali pasinaudoti ir mediacija. Šiuo metu vykdymo procese savanoriška mediacija yra galima ir antstolis vykdydamas minimas vykdomąsias bylas gali pasiūlyti šalims pasinaudoti mediacija. Ginčų dėl vaikų atveju pagal galiojančius teisės aktus jau yra taikoma privalomoji mediacija iki kreipimosi į teismą, jei vis dėlto pateikiamas ieškinys teismui, galimas teisminės mediacijos taikymas, todėl šiuose ginčiuose jau dabar įtvirtintos plačios mediacijos galimybės tiek ginčo sprendimo, tiek teismo sprendimo vykdymo procese. Privalomosios mediacijos šeimos ginčiuose galiojančio teisinio reguliavimo poveikio <i>ex post</i> vertinimo metu nebuvo keliamas klausimas dėl privalomosios mediacijos įtvirtinimo vykdymo procese. Be to, Lietuvos antstolių rūmai nepateikė jokių duomenų (pvz., kiek kartų nurodomose vykdomosiose bylose antstoliai pasiūlė šalims pasinaudoti mediacija, kiek kartų buvo mediacija pasinaudota ir pan.), kuriais būtų

	<p>Būtent vienas iš galimų sprendimų, galinčių padėti įveikti konfliktus bei rasti geriausią išeitį – mediacija. Dalyvavimas mediacijoje sudaro realią galimybę spręsti šeimos ginčus iš esmės, t. y., padėti ginčo šalims suprasti ginčo priežastis, priešingos pusės ir savo interesus ir taip mažinti ginčo didinimą, atstatant tarpusavio ryšį, didinantį pačių ginčo šalių įsitraukimą į joms priimtinių sprendimų priėmimą, tuo pačiu užtikrinant vaikų interesų šeimos ginčiuose apsaugą. Įvertinus tai, kas išdėstyta, siūlytume apsvaistyti galimybę papildyti Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 20 straipsnį 1 dalį 2 punktu (2 punktą laikyti 3), numatant, kad privalomoji mediacija <i>mutatis mutandis</i> taikoma CPK LVII skyriuje numatytose nepiniginio pobūdžio sprendimų vykdymo bylose kiek tai susiję su sprendimų dėl bendravimo su vaiku tvarkos vykdymu bei sprendimų dėl priverstinio vaiko perdavimo vykdymu. Detalesnę procedūrą dėl privalomosios mediacijos taikymo vykdymo procese galėtų numatyti Sprendimų vykdymo instrukcija.</p>	<p>galima pagrįsti siūlomus teisinio reguliavimo pokyčius.</p>
--	---	--